

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.448/2012/4.szám

A Kúria a dr. Sós Tamás pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a főosztályvezető-jogtanácsos által képviselt alperes ellen társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 32.M.5233/2011. szám alatt indított és a 2012. február 7. napján hozott 32.M.5233/2011/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. február 4. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 32.M.5233/2011/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítéletével elutasította a felperes keresetét, amelyben a 2011. március 1. és május 31. közötti időszakra folyósított 81.000 forint rendszeres szociális járadék visszafizetéséről rendelkező másodfokú társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát kérte.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes rendszeres szociális járadékra való jogosultságát az Észak-alföldi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 2010. december 9-én kelt, 2011. április 19-én jogerőre emelkedett határozatával 2011. január 1.

napjával megszüntette, az ellátást az alperes 2011. május végéig folyósította. Az alperes 2011. május 6-án kelt elsőfokú határozatával - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 84. § (1) bekezdése alapján - a 2011. február és május hónapok között kifizetett 108.000 forint visszafizetésére kötelezte a felperest. A másodfokú szerv az elsőfokú határozatot megváltoztatta. A másodfokú határozat indokolása szerint a felperes a 2011. január 1. és május 31. közötti időben folyósított 135.000 forint ellátást jogalap nélkül vette fel, ebből, tekintettel arra is, hogy az elsőfokú szerv a 2011. február 11-én történt kifizetés visszaköveteléséről 90 napon túl rendelkezett, csupán a 2011. március 1. és május 31. közötti időre kifizetett 81.000 forint összegű ellátás követelhető vissza. A munkaügyi bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperesnek a jogosultságot 2011. január 1-jétől megszüntető határozatot (amely 2011. április 19-én emelkedett jogerőre) kellett végrehajtania, a kifizetésről pedig a másodfokú szerv a Tny. 84. § (1) bekezdése helyes alkalmazásával jogszerűen határozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte arra hivatkozva, hogy a munkaügyi bíróság téves jogértelmezés eredményeként döntött a keresete elutasításáról. Álláspontja szerint az alperes - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 101. § (1) bekezdése, 128. § (5) bekezdése, a Tny. 84. § (1)-(2) bekezdése helyes alkalmazása esetén csupán a 2011. április 19-től április 30-ig kifizetett időarányos ellátás, 10.800 forint visszafizetéséről rendelkezhetett volna jogszerűen. Ezen álláspontját a felperes a következő érveléssel kívánta alátámasztani.

A végrehajthatóság az ellátásra való jogosultságot megszüntető másodfokú határozat jogerőre emelkedésével, azaz 2011. április 19-én „jött létre”. A halasztó hatályra vonatkozó alperesi jogértelmezés ellentétes a Ket. 101. § (1) bekezdésével, amelynek főszabálya szerint a megtámadott határozatban foglalt jogok nem gyakorolhatók és a fellebbezésnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Ket. a végrehajtható döntések cím alatti 128. § (5) bekezdése szerint a másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé, ennek alapján a közigazgatási határozat jogerőre emelkedésének időpontja egyben annak végrehajthatóságát is jelenti. Az alperes által hivatkozott 101. § (3) bekezdése a halasztó hatály fogalmi meghatározása az azonnali végrehajthatóságra terjed ki, amelyet a rendelkezés tételesen felsorol, ez azonban nem azonos fogalmi meghatározás a végrehajtható döntések vonatkozásában, azt nem is egy címszó alatt szabályozza a törvény.

A felperes kifogásolta, hogy a munkaügyi bíróság eljárása során nem

vizsgálta a Tny. 84. § (2) bekezdésében foglalt feltétel fennállását, amely szabály értelmében 90 nap elteltével csak attól lehet a jogalap nélküli ellátást visszakövetelni, akinek a felvétel felróható. Nem számítási kérdés, hogy „90 napon belül milyen pénzösszeg fizetendő vissza, vagy 90 napon túl azt visszakövetelni nem lehet”; a felperes jóhiszemű eljárását nem lehet megkérdőjelezni. A másodfokú szerv három havi ellátást annak ellenére követelt vissza a felperestől, hogy a jogszabály nem arról rendelkezik, hogy a 90 napon túl felvett ellátást visszakövetelni nem lehet.

A felperes érvelése szerint a Ket. és a Tny. rendelkezéseit az eljárás egyes szakaszaiban, az eljárási cselekmények és a meghozott döntések vonatkozásában külön-külön kell értelmezni. A visszafizetésre kötelezés 2011. május 6-án történt, 2011. január 1. és május 6. között azonban több mint 90 nap telt el, és 90 napon túl történt az írásban kötelezés még a 2011. februártól május 31-éig terjedő időre tekintettel is. A felperes szerint az ellátás nem tekinthető kölcsönnek, a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jog nem korlátozható. A felperes előadta azt is, hogy az önkormányzattól bérpótló támogatást a jogosultság megszüntetéséről hozott társadalombiztosítási határozat jogerőre emelkedését követően igényelhetett, a kiutalt járadék visszafizetése ezért kétszeresen károsítaná meg. Végül - utalva a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (1) bekezdésére és 3. §-ára - kifejtette, hogy a Ket. és a Tny. felhívott rendelkezései összhangban állnak azzal, hogy a 2011. április 19-i jogerőre emelkedés és az ellátás visszakövetelésének 90 napon belüli írásban való kötelezése 2011. április 19. és május 6-i időpontok közötti, amely időponttól lehetőség van a bérpótló támogatás igénylésére is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Ellenkérelmében rögzítette, hogy a felperes az ellátásra a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság jogosultságot megszüntető határozata alapján 2011. január 1-jétől nem volt jogosult. Az erről szóló jogerős határozat az alpereshez 2011. április 29-én érkezett meg, az alperes az ellátás folyósítását 2011. június 1-jétől szüntette be, a 2011. június 30-án kelt, az elsőfokú határozatot megváltoztató másodfokú határozatban pedig - a Tny. 84. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően - a 2011. március 1. és május 31. között jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetéséről rendelkezett. Döntése meghozatala során az egészségkárosodott személyek szociális járadékairól szóló 387/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 17. § (1) bekezdés d) pontja és a Tny. végrehajtásáról szóló 168/1997.(X.6.) Korm. rendelet (Kr.) 80. § (3) bekezdése alkalmazásával rendelkezett a visszafizetésről. A felperes érvelésével ellentétben a határozat jogerőre emelkedésének időpontja nincs összefüggésben a jogosultság megszűnésének időpontjával. A határozat végrehajthatósága azt jelenti, hogy a

nyugdíjbiztosítási igazgatóság a határozatot kizárólag a jogerőre emelkedését követően továbbbíthatja az alperesnek, az abban foglaltak végrehajtása, jelen esetben a folyósítás megszüntetése érdekében. A felperes a 2011. március 1. és május 31. közötti időszakban felvett 81.000 forint ellátás visszafizetésére nem a Tny. 84. § (2) bekezdése, hanem az (1) bekezdése, objektív felelőssége alapján volt köteles. A bíróságnak a felróhatóság kérdését azért sem kellett vizsgálnia, mert a visszafizetés tárgyában hozott másodfokú határozat 90 napon túli ellátásról nem rendelkezett. A bérpótló támogatás igénybe vételének körülményei a jelen határozat jogszerűsége szempontjából nem bírnak jelentőséggel; mindezek alapján a munkaügyi bíróság jogszabálysértés nélkül döntött a felperes keresetéről.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet - a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - tárgyaláson bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között vizsgálta felül.

A Tny. 84. § (1) bekezdése szerint az, aki nyugellátást jogalap nélkül vett fel, köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított kilencven napon belül írásban kötelezték.

A Kr-nek a fenti rendelkezés végrehajtására megalkotott 80. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: a Tny. 84. §-ának (1) bekezdése szerinti visszafizetési kötelezettség az arról szóló elsőfokú határozat meghozatalától visszamenőleg számított kilencven napon belül jogalap nélkül felvett ellátásra vonatkozik.

A Ket. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 101. § (1) bekezdése szerint a fellebbezéssel megtámadott döntésben foglalt jogok nem gyakorolhatók és a fellebbezésnek a döntés végrehajtására halasztó hatálya van, kivéve, ha a hatóság a döntést a fellebbezés halasztó hatályának kizárásával végrehajthatónak nyilvánította, a 128. § (5) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a másodfokú döntés a közléssel válik jogerőssé.

A peradatok szerint az alperes - a jogosultság megszüntetéséről szóló jogerős határozat birtokában - 2011. május 6-án hozta meg visszafizetésre kötelező határozatát, amelyet a másodfokú szerv 2011. június 30-án azért változtatott meg, mert a folyósítást - a jogosultságot megszüntető határozat ellen benyújtott fellebbezés halasztó hatálya folytán - csak 2011. június 1-től lehetett beszüntetni, így a február 11-én felvett ellátás visszafizetésére az elsőfokú szerv 90 napon túl, jogszabálysértően kötelezte a felperest.

Az eljárás társadalombiztosítási szervek helytállóan indultak ki abból, hogy a felperes az ellátásra az egészségkárosodási mértékre vonatkozó feltétel hiányában, a jogosultságot megszüntető határozatnak megfelelően 2011. január 1-től nem volt jogosult, az ezen időponttól felvett ellátás jogalap nélkül került kifizetésre. Ettől eltérő kérdés a jogalap nélkül felvett ellátás visszakövetelhetősége, amelyről a Tny. és a Kr. fent idézett rendelkezései alkalmazásával kell dönten.

A felperes tévesen hivatkozott a Tny. 80. § (2) bekezdése, a Ket. 101. § (1) bekezdése, 128. § (1) bekezdése és a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt joga megsértésére is.

A másodfokú szerv 90 napon túli időre vonatkozóan visszafizetésről nem rendelkezett, ezért a munkaügyi bíróságnak a Tny. 80. § (2) bekezdését alkalmaznia, az abban foglalt feltételt vizsgálnia nem kellett. A jogalap nélkül kifizetett ellátások visszakövetelésének feltételeit a Tny. és a Kr. speciális rendelkezései - a fentiek szerint - egyértelműen szabályozzák, a felperes visszafizetésre való kötelezéséről a társadalombiztosítási szerveknek e szabályok, nem pedig a Ket. felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezései alapján kellett határozniuk. Az a körülmény, hogy a felperes a jogosultságot megszüntető határozattal szemben fellebbezéssel élt, a jogosultság megszűnési időpontját nem befolyásolta, a 2011. január 1-jétől jogalap nélkülinek minősülő visszafizetéséről pedig a másodfokú szerv a Tny. 84. § (1) bekezdése és a Kr. 80. § (1) bekezdése megsértése nélkül rendelkezett.

A Ket. 1. § (4) bekezdésében foglalt alapelvi rendelkezése alapján a hatóság köteles védelemben részesíteni az ügyfél jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait. E rendelkezésből nem következik, hogy a kötelező társadalombiztosítás rendszerében folyósított ellátásokat az abban részesülő személyek korlátlanul, a jogosultsági feltételek megszűnésétől függetlenül igénybe vehetnék. A Kúria a felülvizsgálati kérelemben előadott további kifogások kapcsán rámutat: azt, hogy a felperes a jogosultsági feltétel (egészségkárosodási mérték) hiányában az ellátásra mely időponttól nem jogosult, az ennek folytán jogalap nélkül kifizetett összeget pedig 90 napon belül az alperes határozata alapján köteles visszafizetni, továbbá hogy a 90 napon túli ellátás visszafizetésére felróhatóság esetén köteles, a regionális nyugdíjbiztosítási igazgatóság által hozott, a jogosultság megszüntetéséről rendelkező elsőfokú határozat is tartalmazta.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt - az indokolás fenti módosításával - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megtérítését nem kérte, ezért a Kúria e tárgyban a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

A pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének díját a 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdése, a felülvizsgálati eljárás illetékét a Tny. 81. §-a alapján a magyar állam viseli.

Budapest, 2013. február 4.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő